

V. van Eijkelenborg, I. Nouws,
M. van Gemert
Het schone smoelen boek
Bilthoven: Difrax bv, 2010
72bl., geïll. € 15,00,
gratis te downloaden
ISBN 978 90 8715 022 8

Het schone smoelen boek

Het is goed om kinderen en ouders spelenderwijs te motiveren om jong te beginnen met een goede gebitsverzorging. Een enthousiast en origineel geschreven leren-poetsen-boek kan daar zeker een bijdrage aan leveren. Het voorwoord van *Het schone smoelen boek* is een inleiding door de directeur van een bedrijf voor verzorgingsproducten voor baby's en jonge kinderen (Difrax), alias Tootsie de tandenpoetsfee. Het eerste gedeelte is gericht op kinderen en hun ouders. Leuke voorleesverhaaltjes om goed te leren poetsen, avonturen van Kaat en Ko en spelletjes wisselen elkaar af. Tootsie de tandenpoetsfee en Tossa de tandenfee geven spelenderwijs veel informatie over het gebit en wat daar zoal bij komt kijken. Er zijn ook opdrachttjes die de kinderen met hulp van hun ouders kunnen uitvoeren. Achter in het boek zijn beloningsstickers, poets- en wisselkalenders bijgesloten. Met veel foto's, plaatjes, tekeningen, kleuren, verschillende lettertypen en verhaallijnen oogt het boek erg druk; wellicht even wennen voor de ouders.

Voor jonge kinderen is er veel te ontdekken.

Het tweede deel van het boek is bestemd voor ouders en is goed en helder geschreven door een kindertandarts. Het geeft algemene informatie en tips over de gebitsontwikkeling, mondhygiëne en eet- en drinkmomenten met de grootste valkuilen. Het (eerste) bezoek aan de tandarts, zuiggewoonten en gebitsproblemen zoals trauma's worden duidelijk toegelicht.

Het boek is een aardig hulpmiddel bij het goed leren poetsen en geeft een praktische leidraad. Ouders krijgen de kans creatief om te gaan met de inhoud van het boek. Eerder zijn in deze serie verschenen: *Het stoppen met foppen boek*, *Het hap, slik, weg boek* en *Het droge broeken boek*, ook met medewerking van medische experts.

Hoewel je als lezer van dit boek niet om de bedrijfsnaam heen kan, blijft het opmerkelijk dat het boek voor iedereen gratis toegankelijk is.

Het schone smoelen boek is te koop, maar geïnteresseerden kunnen het op de website www.difrax.nl/adviescentrum/gratis-boeken ook gratis downloaden. Een geweldig initiatief!

D. van Oort
Digitale Mondfotografie.
Een praktische handleiding
Houten: Bohn Stafleu Van
Loghum, 2009
149 bl., geïll. € 59,95
ISBN 978 90 313 6875 4

Digitale mondfotografie

Er zijn niet veel boeken over digitale mondfotografie en zeker niet in het Nederlands. Dit boek is geschreven door Daan van Oort, tandtechnicus en vakfotograaf.

Het boekje omvat 4 hoofdstukken: over materiaal, instellingen, fotografie en bewerking op de computer.

Het eerste hoofdstuk behandelt onder andere de onderwerpen camerakeuze, geheugenkaarten, batterijen, objectieven, flitser, spiegels en wanghaken. De auteur kiest voor een spiegelreflexcamera en een macro-objectief met een vaste brandpuntsafstand van 90, 100 of 105 mm. Door te werken met een flinke flitser is geen lichtsterke lens nodig en kan de autofocus worden uitgeschakeld.

Hoofdstuk 2 bespreekt de instellingen, zoals sluitertijd, diafragma, witbalans, en begrippen als cropfactor en vergrotingsfactor.

Hoofdstuk 3 gaat over de praktijk van het maken van extraorale en intraorale opnamen, bijvoorbeeld met behulp van wanghaken en spiegels.

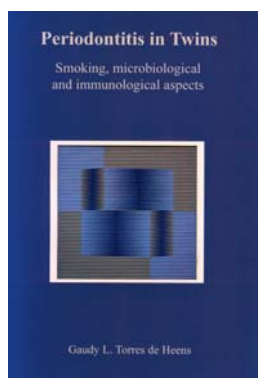
Hoofdstuk 4 bespreekt het overzetten van de

beelden op de computer en het bewerken ervan met behulp van het beeldbewerkingsprogramma Photoshop CS3. Daarmee kunnen foto's worden rechtgezet, verkleind en gespiegeld, als ze zijn gemaakt met behulp van een spiegel. Ook kleurcorrectie wordt uitgebreid besproken.

Het boek is erg compact voor het onderwerp mondfotografie. Het beantwoordt veel vragen, maar roept er nog meer op. Waarom een grote macrotelelens nemen als we op 50 cm afstand willen fotograferen en dat ook kan met een veel compactere lens? Waarom met dure lenzen maximale beeldresolutie nastreven als we voor ons gebruik genoeg kunnen nemen met een kleinere resolutie? Waarom is er geen plaats ingeruimd voor het werken met een goede compactcamera?

Door de overdaad aan illustraties ziet de lezer bijna geen verschil tussen de ene en de andere afbeelding.

Het onderwerp digitale mondfotografie is te breed om in een boek van 149 pagina's te vatten. Wel is het boek geschikt als basis- en discussiemateriaal bij een cursus mondfotografie.

G.L. Torres de Heens
 Periodontitis in twins.
 Smoking, microbiological and
 immunological aspects
 Amsterdam: Universiteit van
 Amsterdam, 2010
 146 bl.
 ISBN 978 90 9025050 2

Parodontitis bij tweelingen

Gaudy Torres de Heens onderzocht voor dit proefschrift 2 factoren die een rol spelen bij de gevoeligheid voor parodontitis: roken en specifieke genetische eigenschappen. Het is bekend dat roken de kans op parodontitis verhoogt. Het onderliggende mechanisme van dit fenomeen is echter nog onduidelijk. Een belangrijke bevinding in dit onderzoek was dat roken de immuunpathologie van parodontitis versterkt: rokers hadden een hogere Th2-lymfocytenreactie. Daardoor verandert het cytokineprofiel, waardoor het immuunsysteem overgaat tot verhoogde parodontale afbraak. Ook bij rokers zonder parodontitis werd een veranderde immuunrespons gevonden.

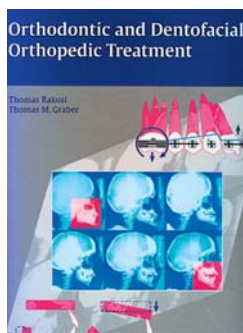
Er is in het verleden gesuggereerd dat de effecten van roken mede worden bepaald door genetische eigenschappen van de patiënt, mogelijk voor 50%. Torres de Heens beschrijft 2 tweelingonderzoeken naar de rol van genetische eigenschappen bij parodontitis. De tweelingparen werden gekozen op basis van de aanwezigheid van parodontitis bij 1 helft van de tweeling. Tegen de verwachting in bleek de parodontale afbraak van de andere tweelinghelft gemiddeld veel minder te zijn dan die van de geselecteerde

patiënt. Daarom lijkt de veronderstelling niet langer houdbaar dat de gevoeligheid voor parodontitis voor 50% genetisch wordt bepaald. Volgens Torres de Heens is de rol van genetische factoren bij parodontitis mogelijk overschat.

Overigens waren de klinische verschillen binnen twee-eiige tweelingen groter dan binnen eeneiige tweelingen. Alleen bij de twee-eiige tweelingen kon het verschil in parodontale afbraak gedeeltelijk worden toegekend aan het verschil in rookgedrag. Een sluitende verklaring voor deze opvallende bevinding wordt niet gegeven.

In de hele tweelingengroep werd significant vaker dan bij gezonde personen de zeer belangrijke bacterie *Porphyromonas gingivalis* aangetroffen in de geselecteerde tweelinghelft met parodontitis. Het is opvallend dat de auteur dit niet als een verklaring ziet voor de gevonden verschillen in klinische parodontale conditie.

Een kanttekening bij dit onderzoek is het relatief lage aantal tweelingparen. Dit heeft de statistische analyse van de gegevens soms gefrustreerd. Het boek is een verslag van wetenschappelijk onderzoek en is alleen daarom al interessant voor de echt geïnteresseerde tandheelkundige professional.

T. Rakosi, T.M. Graber
 Orthodontic and dentofacial
 orthopedic treatment
 Stuttgart/New York: Thieme,
 2010
 364 bl., geïll. € 179,95
 ISBN 978 3 13 127761 9

Orthodontische behandelingen

Thomas Rakosi en Thomas Graber hebben eerder boeken gepubliceerd over diagnostiek en orthodontische apparatuur. Op vergevorderde leeftijd hebben zij een beroep gedaan op hun imposante netwerk om een aanzienlijk aantal orthodontische onderwerpen te bespreken. De samenhang tussen die onderwerpen is overigens beperkt. Sommige onderwerpen en illustraties zijn echt gedateerd, zoals de serie-extractie (beschreven door Jack Dale). De teksten zijn wel zeer leesbaar en onderhoudend. Rakosi zelf behandelt nog maar eens de activator en Graber de activator met magneten. Verder komen bijvoorbeeld aan de orde: de twinblocktechniek (besproken door William Clark), maxillaire expansie (door Ali Darendiler) en in- en uitschuifbare veren, zoals Forsus- of Eureka-veren, voor de correctie van Klasse II- en Klasse III-malocclusies.

Ook implantaten, biomechanica (segmentbogentechniek van Burstone), Invisaligntechniek (Miethke), het strippen van gebitselementen

(Zachrisson), essixretainers (Sheridan) en distractieosteogenese (Jason B. Cope) passeren de revue.

Elk onderwerp wordt behandeld door een autoriteit die daarover reeds uitgebreid heeft gepubliceerd, meestal ook in boekvorm. Elk hoofdstuk is een excerpt van hun werk en helaas geeft het vaak niet de laatste inzichten weer. Dat komt doordat het boek met enige vertraging is verschenen. Thomas Graber overleed in 2007, tijdens de voorbereiding, en dit boek is een eerbetoon aan hem geworden. Het is een bijzonder mooie uitgave, rijk geïllustreerd (vooral de bijdrage van Zachrisson over strippen is prachtig) en het bevat een rijkdom aan klinische raadgevingen die goed worden onderbouwd. De literatuurverwijzingen zijn niet recent, maar dat is begrijpelijk.

Het boek bevat een goede index en elk hoofdstuk is goed leesbaar, ook al bevat het geen echt nieuws. Een aanrader voor tandartsen die interesse hebben voor orthodontie.

S.H. Mirmohammadi
Influence of oral environmental factors on dental resin-based composites
Amsterdam: Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam, 2010
131 bl., geïll.

Testen van composiet

Bijna elke tandarts gebruikt composiet als restauratiemateriaal. Toch is het onderzoek naar het functioneren van composieten nog lang niet klaar. Omdat het moeilijk is om de kwaliteit van restauratiematerialen in klinisch onderzoek vast te leggen, is men voor indicatoren aangewezen op laboratoriumtesten. Mirmohammadi evalueerde enkele van deze testen.

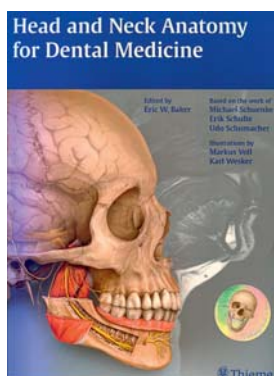
De standaard mechanische test, de zogeheten (statische) driepuntsbuigproef, voldoet niet echt en daarom ontwikkelde de promovendus een alternatief. De nieuwe test is een rotatieproef, waarbij een balkje composiet al draaiend wordt onderworpen aan buigbelasting. Mirmohammadi heeft beide buigtesten vergeleken en concludeerde dat de dynamische rotatieproef het meest representatief is. Ook bij het testen van composiet als bevestigingscement was dit zo. En passant heeft hij vanuit een eindig-elementenmodel een theoretische formule weten aan te passen om spanningen in testbalken te berekenen.

Verder heeft Mirmohammadi onderzocht of chemische en/of biologische veroudering moeten worden toegepast bij buigproeven. Hiervoor bewaarde hij balkjes composiet 2 weken in verschillende media voordat ze werden

belast. De invloed van het bewaarmedium, waaronder natronloog en esterase, was gering. De conclusie was dat mechanische veroudering (dynamisch testen) de belangrijkste kwaliteitsindicator oplevert. Toch bleek uit een later experiment dat niet de composiet zelf, maar juist de hechting van composietcement aan bijvoorbeeld keramiek lijdt van chemische en enzymatische veroudering.

In een beoordeling van testen die de hechtcracht van materialen meten, werd een schuiftest met een trektest vergeleken. Beide hechtcrachttesten bleken nuttig. Opvallend was dat in dit experiment vooral aandacht werd besteed aan de kwaliteit van de hechtsterkte van composietcement en minder aan het beoordelen van testopstellingen voor restauraties.

Met dit onderzoek is weer een stap gezet richting het begrijpen van het mechanisch gedrag van composietmaterialen. Alhoewel de directe vergelijking met het klinisch functioneren niet aan bod is gekomen, is duidelijk dat een model van klinisch gedrag niet eenvoudig is op te stellen. Om een idee te krijgen van de mechanische kwaliteiten, moet een tandarts zich dus baseren op resultaten van meerdere, verschillende laboratoriumtesten.

E.W. Baker, M. Schuenke, E. Schulte, U. Schumacher
Head and neck anatomy for dental medicine
New York: Thieme Medical Publishers, Inc., 2010
372 bl., geïll. \$ 64,95
ISBN 978 1 60406 209 0

Anatomie van het hoofd-halsgebied

Al bij eerste blik wordt duidelijk dat dit een prachtige atlas is, een sieraad voor elke boekenkast. Het is echter geen origineel werk, want de redacteur heeft een op het hoofd-halsgebied toegespitste compilatie gemaakt van de 3 Prometheus anatomieatlassen. Een daarvan is eerder in dit tijdschrift besproken (*Ned Tijdschr Tandheelkd* 2008; 115: 507). Doelstelling van de uitgever en de redacteur was een specifiek voor tandheelkundestudenten bestemde anatomieatlas te maken. Hierin zijn zij bewonderenswaardig goed geslaagd. Aan elk anatomisch detail van het gehele hoofd-halsgebied is aandacht besteed, vanaf het craniale deel van de wervelkolom tot en met de top van de schedel. De opbouw is per anatomisch gebied: skelet, spieren, bloedvaten, zenuwen en topografie. Bijzonder is ook dat de informatie per onderdeel is gecompriëerd op een linker en een rechter bladzijde. Dit komt het overzicht zeer ten goede.

Het boek bevat meer dan 900 schitterende kleurenafbeeldingen en meer dan 90 duidelijke tabellen waarin de kern van sommige onderdelen van de informatie wordt weergegeven. Een leuk nieuw snuife is dat in het laatste hoofdstuk magnetischeresonantiesecties (MRI) staan afgebeeld. Aan de hand van tekeningen wordt duidelijk gemaakt hoe men deze beelden dient te interpreteren.

Bij aanschaf van het boek krijgt men tevens een code die toegang geeft tot een website met talloze kleurenafbeeldingen en röntgenopnamen. De website biedt de gebruiker de mogelijkheid op interactieve wijze zijn anatomische kennis te toetsen.

Deze atlas heeft veel te bieden en is daarmee voor alle leden van het huidige mondzorgteam en speciaal voor tandheelkunde- en mondzorgkundestudenten het aanschaffen meer dan waard.